

Naše noviny

Bílá Lhota • Červená Lhota • Hrabí • Hradečná • Měník • Pateřín • Řimice

JARO 2024 • ROČNÍK 20 • ČÍSLO 78 • VYDÁVÁ OBEC BÍLÁ LHOTA • E-MAIL: OBEC@BILALHOTA.CZ

Periodický tisk obce Bílá Lhota

xx. března

Čtvrtletník

za období 1. 1. 2024 – 31. 3. 2024

Milada Kráčmarová – Řimice

Josef Konečný – Červená Lhota

Františka Hájíčková – Červená Lhota

Jaromír Lahulek – Hradečná

Miluše Hepilová – Červená Lhota

Jan Dohnal – Pateřín

Alice Zapletalová – Měník

Ludmila Lexmaulová – Hradečná

Antonín Weinhold – Měník

Jarmila Nevrlá – Řimice

Libuše Navrátilová – Řimice

Jaromír Kratochvíl – Hradečná

Josef Bílek – Červená Lhota

Miroslava Trnková – Řimice

Ján Klimčak – Řimice

Eva Krátká – Hradečná

Jiří Gallas – Hradečná

Jaroslav Hlaváček – Bílá Lhota

Jiří Smetana – Měník

Jaroslav Nevrlý – Řimice

Jubilantům ze srdce gratulujeme a přejeme hodně zdraví pohody a optimismu do dalších let.

VÝSLEDKY TŘÍKRÁLOVÉ SBÍRKY 2024 V JEDNOTLIVÝCH ČÁSTECH OBCE BÍLÁ LHOTA

V letošní Tříkrálové sbírce bylo v našich obcích vybráno celkem 36.327 Kč

Bílá Lhota, Pateřín – 6 620 Kč

Hradečná – 6 284 Kč

Měník – 5 970 Kč

Řimice – 10 753 Kč

Hrabí – 6 700 Kč

Vaše zapojení do sbírky je projevem soucítění s lidmi, kteří se ocitají v nelehkých životních situacích a zájmu o pomoc těm, kteří to nejvíce potřebují. Ještě jednou děkujeme. Celý výtěžek byl předán Charitě Šternberk – středisku Litovel.

DNE 27. 4. 2024 SE USKUTEČNÍ SVOZ NEBEZPEČNÉHO A VELKOOBJEMOVÉHO ODPADU

HRADEČNÁ	8.00 – 8.30
PATEŘÍN	8.40 – 9.10
BÍLÁ LHOTA	9.20 – 9.50
HRABÍ	10.00 – 10.30
ČERVENÁ LHOTA	10.40 – 11.10
ŘIMICE	11.20 – 12.05
MĚNÍK	12.15 – 12.45

Je zakázáno odkládat odpad na veřejná prostranství před svozem. Žádáme občany, aby přivezli svůj odpad ve stanovenou hodinu a přímo z vozíku či vlečky ho předali do sběrového vozu a neukládali ho na veřejná prostranství.

V případě nedodržení těchto pravidel nebude odpad převzat.

Do nebezpečného odpadu není možno odevzdávat střešní krytiny!

BIOODPAD:

8. dubna
22. dubna
6. května
20. května
3. června
17. června
1. července
15. července
29. července

12. srpna
26. srpna
9. září
23. září
7. října
21. října
4. listopadu
18. listopadu

Knihovna Bílá Lhota

„Četba jsou otevřené dveře do kouzelného světa.“

François Mauriac

Přijďte si jen tak posedět a odpočinout

každé úterý 15:00 – 17:00

Z našeho fondu si určitě vyberete - 4x do roka nové knihy.

Roční půjčovné
děti, studenti, důchodci 20,-
dospělí 40,-

ZŠ BÍLÁ LHOTA – CO JSME ZVLÁDLI OD ZÁŘÍ?

Za okny se nám letos rychle probouzí jaro a my Vám opět přinášíme pár informací o činnosti naší školy za prvních šest měsíců školního roku.

Jak všichni víme, škola není jen o učení, ale to stále zůstává naším hlavním úkolem a cílem. Mimo to, že jsme se zodpovědně této činnosti věnovali, zvládli jsme také spoustu dalších akcí.

Žáci 1. až 4. ročníku opět absolvovali plavecký kurz v délce 10 dvouhodinových lekcí na plaveckém bazéně v Mohelnici.

V listopadu jsme uspořádali Martinské (po)svícení, na kterém se sešlo opravdu velké množství dětí, rodičů, prarodičů, našich bývalých žáků a dalších účastníků, kteří se přišli podívat na podzimní výzdobu školy, počkali si na sv. Martina na bílém koni a prošli se se svými lampiony a lampičkami v průvodu. Paní učitelka Musilová pak vystoupila s písničkami a paní učitelka Maxantová s kroužkem zumba na Adventní slavnosti v KD v Bílé Lhotě.

Také k nám do školy přišel Mikuláš se svými andělskými i čertovskými pomocníky a spousta různých příšer při celoškolní akci Halloween, který organizovala paní učitelka Tkadlečková.

Po několika letech jsme se rozhodli opět uskutečnit Vánoční zpívání v kostele sv. Kateřiny. Po pečlivých přípravách a nasazení žáků, učitelů i dalších zaměstnanců školy se podařilo náš předvánoční koncert zrealizovat a přispět ke slavnostní náladě blížících se svátků. Hlavní dík patří našim hudebnicím, paní učitelce Musilové a paní učitelce Maxantové, na kterých ležela hlavní tíha koncertu. Jsem velmi pyšný, že se i přes drobné nesnáze podařilo uskutečnit opravdu nádherný koncert, kde se projevila týmová práce zaměstnanců a žáků školy.

V únoru pak paní učitelka Tichá zorganizovala ve škole masopustní rej pro žáky prvního stupně a děti si přípravy, vytváření tradičních masek i samotný masopustní průvod náramně

užili. Určitě je důležité tyto krásné tradice připomínat a udržovat.

Na samotném začátku března proběhl 28. školní ples. A za sebe, ale i z ohlasů návštěvníků, musím říct, že byl úspěšný. Výborná hudba LIF Band Olomouc, plný sál, nadmíru bohatá tombola, krásná vystoupení. To vše přispělo k dobré náladě a hladkému průběhu plesu. Organizace je velmi náročná, a proto bych opět touto cestou chtěl poděkovat všem, kteří se na pořádání plesu jakkoliv podíleli (rodiče, učitelé, sponzoři a další), zejména pak hlavním organizátorkám, paní učitelce Vlčkové a paní zástupkyni Drkošové. Nemalá částka získaná do pokladny Spolku rodičů bude opět sloužit pro potřeby žáků, ať už formou učebních pomůcek, pracovních sešitů či úhrady cestovních nákladů na soutěže či do divadel. Budeme se těšit i na plesu dalším.

Na začátku dubna se těšíme na naše nové prvňáčky, kteří se dostaví k nám do školy k zápisu.

Stále také probíhá na naší škole mezinárodní projekt Erasmus. V listopadu se šest našich žáků a dvě učitelky vypravili do města Toulon na jihu Francie a strávili tam týden plný zážitků a nových přátelství.

Nyní nás v březnu čeká náročný úkol, kdy budeme hostit naše přátele ze Slovenska, Německa a Francie u nás. Šestnáct našich žáků se bude týden starat o svoje zahraniční kamarády a všichni společně připravujeme program, který zanechá v našich přátelích příjemné vzpomínky.

Jak se to podařilo vám oznámíme v dalším čísle novin na konci školního roku.

Jak vidíte, naše škola žije nejen učením, ale také zajímavými mimoškolními aktivitami a jsme moc rádi, že se s vámi všemi na těchto akcích setkáváme ve stále větším počtu. Přeji Vám všem krásné jaro a zachovejte nám přízeň.

Radek Pospíšil, ředitel školy

Zápis k předškolnímu vzdělávání 2024

Během dubna 2024 si mohou rodiče dětí vyzvednout v Mateřské škole Bílá Lhota Žádost o přijetí k předškolnímu vzdělávání od 1. 9. 2024.

Bližší informace jsou uveřejněné na webu msbilalhota.cz.

Zápis probíhá v souladu s vyhláškou o MŠ a rodiče musí doručit vyplněnou a pediatrem potvrzenou žádost zpět do MŠ do 10. 5. 2024. Máme vytvořené materiální a personální podmínky pro přijímání dětí i mladších 3 let.

Den otevřených dveří pro informační návštěvu rodičů s dítětem bude v pondělí 8. dubna 2024 od 15.00 do 17.00 hodin.

MASOPUST

V HRADEČNÉ

Dne 10. února 2024 proběhl na Hradečné 2. ročník sousedské akce MASOPUST. Tato česká tradice byla na Hradečné obnovena za účelem setkávání a propojení nejbližších sousedů.

Skupina místních dobrovolníků kolem spolku Hravě v doubravě, z.s. zajistila pro místní občany masopustní průvod s maskami a pohoštění všech účastníků v místní klubovně. A protože byla tato akce opět úspěšná, těšíme se už teď na další ročník.

Tak ahoj za rok!

jn

SDH Hrabí

pořádá
v sobotu

27. dubna 2024

TRADIČNÍ SLET ČARODĚJNIC

Již XIX. slet se uskuteční v Hrabí

„Pod ořechem“

Začátek ve 14:00 hod.,

v 17:00 slavnostní zahájení,

k tanci a poslechu Vám bude hrát

TRIGON.

Bohaté občerstvení

(makrely, žebra, kabanos)

TOMBOLA

FORGÁČOVÉ, PÁNI NA BÍLÉ LHOTĚ – 2. DÍL PETR KAREL SVOBODNÝ PÁN FORGÁČ Z FORGÁČE A Z BÍLÉ LHOTY

Šlechtické přídomky Petra Karla svobodného pána Forgáče z Gymeše, Haliče, Bílé Lhoty a Valče mají tento význam: Gymeš – hrad v okrese Nitra, staleté sídlo Forgáčů podle něhož byla pojmenována i jedna z větví jejich rodokmenu jako Gymešská; Halič – slovenský překlad pro Gács, obec na Slovensku s hradem vyženěným Zikmundem Forgáčem, jenž jej nechal přestavět na honosný zámek, další sídlo Forgáčů; Valeč – panství v okrese Třebíč, které roku 1725 Petr Forgáč koupil. Od barona Dobrženského z Chotěboře víme, že působil jako Oberstwachmeister – hodnost vojenská či policejní.

Pátrání po rodičích bělohotského pána Petra Forgáče přineslo pro bělohotské dějiny významný závěr, neboť jejich prostřednictvím se moravský rod Forgáčů podařilo spojit s jednou z hlavních linií tohoto rodu, která je označována jako linie Gymešská. Tak nejen podle jména ale i podle společných předků můžeme uzavřít, že Forgáčovi, kteří se psali „z Bílé Lhoty“ nebo „na Bílé Lhotě“ jsou skutečně odnoží starobylé dynastie Forgáčů z Gymeše, který hrál významnou úlohu v politicko-vojenských a církevních dějinách zejména na Slovensku.

Rodiči Petra Forgáče totiž byli **Mikuláš IX.** (Niclas či Nicolaus) Forgač svobodný pán z Forgače na Moštěnicích a Slavičíně, císařský kapitán regimentu Pálffy, †1680 (slovenský spolek občanského sdružení FORGACH de GHYMES uvádí rok úmrtí 1674) a Johanna svobodná paní Peterwaldská z Peterswaldu na Moštěnicích a Slavičíně (2. manželka). Podle překladu příslušná k moravskému vladckému rodu Petřvaldských z Petřvaldu. Mikuláš IX. koupil Moštěnicemi od svého synovce. Moštěnice, Slavičín i Petřvald v majetku Forgáčů jsou další známkou toho, že se příslušníci rodu začínají zakupovat i na Moravě. Bílá Lhota a ostatní moravské statky v nákupech následovaly. Bratr zakladatele Gymešské rodové linie a praprastrýc Petra Forgáče z Bílé Lhoty, Mikuláš VII. Forgach z Ghymeše (1586–1635) s manželkou Ester Bošániovou z Velkých Bosan, vlastnili na Moravě Brumovské panství již od roku 1626 a jistý Emerich Forgač z Gymeše totéž panství dokonce ještě dříve (1596).

Jen Petr, pravnuček po mužské linii Petra VI. Forgáče z Gymešské linie, zakladatele této rodové větve, roku 1680 zdědil s bratry část statku Dolní Moštěnice, 1683 koupil od svého bratra městečko Slavičín, roku 1688 koupil Bílou Lhotu, 1699 zdědil část Březolupy, roku 1725 koupil Valeč u Hrotovic v okrese Třebíč. Členové jeho rodu dále ve druhé polovině 17. století vlastnili statek Velké Pavlovice na jižní Moravě (Estera Forgaschová z Ghymeše 1651–1658), Letovické panství a statek Slatinka v okrese Blansko (Eva hraběnka Erdödy, rozená hraběnka Forgach, 1664–1667), statky Březolupy a Bílovice na Uherskohradištsku (Jiří Frydrych svobodný pán Forgach a ostatní příslušníci rodu, 1688–1733), statek Pohořelice (František Leopold svobodný pán Forgach, 1689–1699), statek Dolní Moštěnice (Petr Forgach a další, 1637–1685). Dále Forgáčům patřil statek Přestavky, statek Choryně se zámkem aj.

Bílou Lhotu koupil od synů Petra von Rott za 17 000 zlatých v roce 1688, kdy Evropu zmítala Velká turecká válka mezi Osmanskou říší a jejími protivníky v čele s Habsburskou monarchií. Sotva se Morava vzpamatovala z třicetileté války, začaly řinčet turecké šavle. Forgáčové se v té době honosili loajálností k habsburskému dvoru. Svému panovníkovi sloužili jednak jako úředníci, soudci a správci, neboť obsadili mnoho významných administrativních postů, jednak jako vojevůdci – štváci Švédů a turkobijci.

Z nejbližšího okolí Bílé Lhoty vzpomeňme na statečnost uničovských obránců, kteří pod vedením jistého plukovníka Forgáče po šest dní roku 1642 usilovně odrazili útoky Švédů na hradby města. Pátrání po celém jménu tohoto velitele uničovské vojenské posádky bylo neúspěšné, proto jeho přesné zařazení do rodokmenu Forgáčů je nemožné. Mohlo by se ale jednat o císařského plukovníka Pétera hraběte Forgáče z Gymeše, který je několikrát zmiňován v dobových pramenech z let 1635–1644, uveřejněných v 6. a 7. svazku edice *Documenta Bohemica bellum tricennale illustrantia*. O jeho aktivitách se zmiňuje dopis zaslaný v prosinci 1635 z Alsaska císařskému generálu Matyáši Gallasovi, list císaře Ferdinanda III. z února 1637, v němž je uváděn jako velitel chorvatského pluku, nebo list neznámého odesílatele z Kolína nad Rýnem z 1. září 1639 adresovaný A. ze Schwarzenbergu, hovořící o tom, že Francouzi (na vzdáleném nizozemském bojišti) koncem srpna 1639 úspěšně přepadli Forgáčovo ležení. List adresovaný pánu z Lobkovic z Vídně 22. března 1644 popisuje situaci na bojištích v Horních Uhrách včetně zajetí hraběte Pétera Forgáče v Košicích v průběhu bojů se sedmihradským knížetem Rákoczym.

Jiný člen rodu, hrabě Adam Forgač, zase o deset let později zosnoval vojenský přepad osmanské drancovací výpravy Turka Kara Mustafa u Velkých Vozokan v Nitranském kraji. Jeho oddíly s ní bojovaly dva dny, při potyčce sice padli čtyři přední synové rodu Esterházy, Forgáčových spojenců, ale vezírova kořistnická skupina byla zničena. Historie tomuto vojenskému střetnutí mezi Slováky ve spojení s Maďary proti Turkům přikládá velký význam.

Doba, v níž Petr Forgač Bílou Lhotu vlastnil, byla charakteristická utrpením lidu způsobeným morovými epidemiemi. Některé odhady zmiňují, že v letech 1713 a 1714 si mor v Čechách vyžádal na 100 – 200 tisíc mrtvých. Následně epidemie řádila mezi roky 1714–1716 na Moravě. V Mohelnici bylo první úmrtí následkem moru zaznamenáno k 17. srpnu 1714, vymřela pětina obyvatel města. V matričním obvodu, do něhož spadaly obce Bílá Lhota, Červená Lhota, Moravičany, Doubravice, Hrabí, Obectov, Palonín a Řimice, byl taktéž zaznamenán zvýšený počet zemřelých osob. Úmrtní matrika k roku 1713 eviduje 25 pohřbených, ale k nešťastnému roku 1714 farář do matriky vepsal již 59 zemřelých farníků.

Petr Forgač se na bělohotském statku nezabýval jen polním a lesním hospodářstvím, neboť podnikal i v těžbě mramoru. O Forgáčově mramorovém lomu nás spravuje František Václav Peřinka v *Dějínách města Kroměříže*, které veřejnosti představil v roce 1947. Tento čestný občan a archivář města Kroměříže dle původních pramenů vypravuje, že mysl olomouckého biskupa Karla II. hraběte z Lichtenštejna-Kastelkornu hořela touhou po opravě Švédů zničeného kroměřížského zámku, jenž byl po třicetileté válce jen ledabyle opravený. Biskupova silná žádostivost ale tíživě padla na poddanský lid, neboť rekonstrukce zámku dolehla na zvýšení jejich robotních povinností. Na podzim roku 1692 již v Kroměříži věděli o novém uložení mramoru na Moravě, a to v lomu v Bílé Lhotě na panství svobodného pána Forgáče. Už v říjnu téhož roku byla z Bílé Lhoty vypravena první zásilka mramoru, ale že byla neopatrně naložena, jeden kámen se cestou rozbil. Také v druhé zásilce se nějaký rozlámal. Kameny dováželi mírovští podaní do Slavonína, zde vozci přepřahali a náklad směřoval na Kroměříž. V Bílé Lhotě kámen lámali tři vlašští kameníci, kteří pracovali před tím pro

biskupa v Cetechovicích; byli tam zaměstnáni devět neděl, na týden dostávali po 5 zlatých rýnských. Když začátkem prosince odešli do Kroměříže, nechali v lomu veliký počet nalámaných mramorových kamenů, neboť rok 1692 byl mokrá a deště na podzim proměnily cesty v hotové propasti. Dovoz materiálu na stavbu zámku se stal přítěží nejen pro poddané z Bílé Lhoty a Mírova, ale i pro poddané v místech, z nichž se na opravu zámku dovážel materiál. Na promáčených cestách se lámaly povozy, trhaly postroje, trpěli tažní koně i vozci. Stavební tempo se tak od konce září velice zmírnilo. I nalámaný kámen, kteří měli z Bílé Lhoty odvést mírovští poddaní, stál na saních až do Vánoc 1693.

Další informace o bělohotském pánovi můžeme čerpat ze Státního archivu v Olomouci. Zde jsou dochována akta týkající se bouzovského panství, z nichž vyplývá, že baron Petr Forgač z Bílé Lhoty podal v roce 1697 stížnost k řádu německých rytířů na jejich poddané pro špatné sousedství zaviněné tím, že bouzovští jezdí přes pole u Červené Lhoty a že postavili závory na silnici proti jeho vůli. K tomu ještě existuje písemný materiál z roku 1713 obsahující nároky na svobodný pustý Komárovský mlýn v obci Vojtěchov a sousedské spory mezi baronem a bouzovskými úředníky.

Forgáčův syn Franz Anton Ignaz ke statku Bílá Lhota vlastnické právo neměl, neboť jej jeho otec prodal v roce 1720. Za zmínku stojí jeden z Forgačových vnuků, nositel stejného jména, jenž měl ještě dalších jedenáct sourozenců. Narodil se 6. října 1748, roku 1767 vstoupil do vojenské služby a účastnil se mnoha vojenských tažení, byl povýšen na kapitána a zemřel ve výslužbě v Brně 26. 5. 1826. Oplýval letopiseckými schopnostmi – psal soukromou brněnskou kroniku. O vydání jeho kronikářských záznamů pod názvem *Brněnská kronika Petra svobodného pána z Forgače* se zasloužil editor Hans Welzl. Ačkoliv se kronika zachovala jen ve zlomcích, začíná až stranou č. 336 v říjnu 1808 a končí uprostřed věty 25. října 1813 na straně 620, přináší z historie Brna cenné informace. Přepis Forgačovy brněnské kroniky vyšel poprvé v roce 1910.

Pro dějiny Bílé Lhoty je ale významný jiný člen rodu, a to jeden z pravníků Petra Forgače, Michael.

Antonín Hampl,
správce Vesnického muzea Želechovice

Pozn.: Z kapacitních důvodů bělohotského zpravodaje byl obsah článku týkající se šlechtického rodu Forgačů z Bílé Lhoty rozdělen na tři díly. Příště – Michael Forgač z Forgače a z Bílé Lhoty.

PŘEHLED KONÁNÍ BOHOSLUŽEB O VELIKONOCÍCH VE FARNOSTI BÍLÁ LHOTA

Zelený čtvrtek	– 16:30 hod.
Velký pátek	– 15:00 hod.
Bílá sobota	– 18:00 hod.
Velikonoční neděle	– 11:00 hod.
Velikonoční pondělí	– 11:00 hod.

30. 3. 2024 · 10.00–17.00
Velikonoce
v Arboretu Bílá Lhota

Program akce: pletení pomlázek · ukázky zdobení kraslic · tvořivé dílničky · zvířátka s mláďaty · lukostřelba · záchranná stanice Pateřín · lanové překážky a další
vstupné 120/100,- Kč · všechny atrakce v ceně vstupného

ARBORETUM | Vlastivědné muzeum v Olomouci | **ARBORETUM** | Arboretum Bílá Lhota

+ 420 725 460 881 | www.arboretumbilalhota.cz | [arboretumbilalhota](https://www.instagram.com/arboretumbilalhota) | [arboretumbilalhota](https://www.facebook.com/arboretumbilalhota)